

Συνεκμετάλλευση του Αιγαίου; Αναμείνατε στο ακουστικό σας...

Δεν είναι τόσο από καχυποψία, αλλά η ελάχιστη ιστορική αναδρομή γύρω απ' την πολιτική ελέγχου του Αιγαίου μας κάνει να είμαστε διπλά επιφυλακτικοί. Και πως αλλιώς; Κοντά σαράντα χρόνια, με ελάχιστα διαστήματα ηρεμίας, ο ελληνοτουρκικός ανταγωνισμός για το Αιγαίο Πέλαγος βρίσκεται στην εμπροσθοφυλακή της φανεράς, μυστικής και ημιδημόσιας σχετικής πολιτικής ατζέντας. Για όσους θυμούνται τις εποχές πριν το 2000, η μάχη για την επικράτηση έπαιρνε κάθε φορά και διαφορετική ονομασία. Πάντοτε όμως στο επίκεντρο των ελληνοτουρκικών σχέσεων βρίσκονταν περίπλοκοι νομικοί όροι, η αντιθετική ερμηνεία των οποίων πυροδοτούσε το κλίμα. Τέτοια ζητήματα ήταν: Η υφαλοκρηπίδα και η οριοθέτησή της· τα χωρικά ύδατα και η επέκτασή τους· η δικαίωμα σεισμογραφικών ερευνών και η ερευνών για πετρέλαιο· η διεθνής θάλασσα· το δικαίωμα της αβλαβούς διέλευσης. Φυσικά κανένας Έλληνας δεν καταλάβαινε τη σημασία αυτών των όρων, αλλά εξίσου φυσικά ήταν απολύτως πεισμένοι ότι η διεθνής νομιμότητα ήταν σφικτά δεμένη με τα πεπρωμένα της φυλής.

Για να τυρρανιόμαστε ακόμη περισσότερο, μια νέα διαμάχη ήρθε να κάνει παρέα στην ασχετοσύνη μας και να τεθεί στην αιχμή της ελληνοτουρκικής κόντρας της νέας εποχής - οι περίφημες Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες (ΑΟΖ) ή αλλιώς το δικαίωμα των παράκτιων κρατών να εκμεταλλεύονται οικονομικά τη θαλάσσια ζώνη που εκτείνεται έως και 200 ναυτικά μίλια από τις ακτές τους. Γύρω απ' το ακατανόητο, αλλά και δυσεπίλυτο, ζήτημα της οριοθέτησης της ελληνικής ΑΟΖ ο δημόσιος λόγος, η κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική αντιπολίτευση χρεώνουν στην επίσημη ελληνική εξωτερική πολιτική τουλάχιστον ανεπίτρεπτη υποχωρητικότητα. Με μπροστάρη το ΚΚΕ η κλίμακα των κατηγοριών ανεβαίνει επίπεδο και φτάνει να περιλαμβάνει μυστικές συμφωνίες ξεπουλήματος των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων στο Αιγαίο.

Επί των σχετικών κατηγοριών ο επικεφαλής της ελληνικής διαπραγματευτικής ομάδας στις συνομιλίες με την τουρκική πλευρά για τον καθορισμό των θαλάσσιων ζωνών διατύπωσε τις εξής αξιοπρόσεκτες θέσεις:

"Οι παρεμβάσεις αυτές αποδίδουν προθέσεις ανεπίτρεπτων συμβιβασμών, αποκαλύπτουν δήθεν αναληφθείσες δεσμεύσεις προς γείτονες και τρίτους, εμπλέκουν τον χειρισμό ζητημάτων εσωτερικής φύσεως και επικαιρότητας με τον χειρισμό πρωτοβουλιών ή και διμερών διαπραγματεύσεων της χώρας, με προφανή ζημιόγωνα αποτελέσματα στη διεξαγωγή των τελευταίων κ.τ.λ. Κοινή επωδός και σύνθηες αβασάνιστο συμπέρασμα των προαναφερθέντων είναι ότι η χώρα στερείται πολιτικής και διπλωματικής σοβαρότητας στην αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών, ότι οι έχοντες την ευθύνη των χειρισμών κινούνται συχνά μεταξύ ανεπάρκειας, ερασιτεχνισμού ή και εθνικής μειοδοσίας και ότι ενόψει όλων αυτών των (διαχρονικών) ανεπαρειών, δυσλειτουργιών ή και ελλείψεων σταθερών πατριωτικών αντιβάρων, είναι προτιμότερο αν όχι αναγκαίο τα σχετικά ζητήματα να παραμένουν ανέγγιχτα ή αρρύθμιστα".

Δεν έχουμε λόγο να αμφιβάλλουμε για τις διαπιστώσεις του κυρίου πρέσβη σχετικά με το αξιόμαχο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, ειδικά μάλιστα όταν η αντίθετη θέση είναι αυτή του ΚΚΕ. Ωστόσο μες στη σφικτή και φειδωλή του διατύπωση μπορεί κανείς να διαβάσει και το εξής ενδιαφέρον:

"Η Ελλάς έχει θέσει κατά τα τελευταία χρόνια ως βασικό στρατηγικό στόχο την οριοθέτηση των θαλασσιών ζωνών της με όλα τα γειτονικά της κράτη με βάση τα δικαιώματα που απορρέουν από το ισχύον Δίκαιο της Θαλάσσης. Εάν σκεφθεί κανείς πόσους αγώνες και θυσίες απήτησε για το Έθνος μας ο διαδοχικός καθορισμός των χερσαίων συνόρων της χώρας από το 1830 και εντεύθεν, μπορεί σχετικά εύκολα να αντιληφθεί τη

*σημασία και το εύρος του εγχειρήματος μέσω της διπλωματίας και της διαπραγμάτευσης"*².

Μπορεί μεν οι φανατικοί πατριώτες και υπέρμαχοι της σκληρής γραμμής να ξεενερώνουν και μόνο στο άκουσμα των λέξεων "διπλωματία και διαπραγμάτευση", αλλά η σκληρή αλήθεια είναι ότι ο καθορισμός των χερσαίων συνόρων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας ήταν μια αργόσυρτη και ρευστή διαδικασία που εξελισσόταν στο χρόνο ανάλογα με τους γενικούς συσχετισμούς δύναμης και τη διεθνή συγκυρία. Ίσως όχι πολύ ευθαρώς (ή το ακριβώς αντίθετο αν αναλογιστούμε τη θέση του...) ο επικεφαλής της ελληνικής διπλωματικής ομάδας εγκαλεί τη μνήμη των συμπατριωτών του προσπαθώντας να τους υποδείξει τα εξής ιστορικά / πολιτικά διδάγματα: "Ότι μια συμφωνία μεταξύ κρατών για την εδαφική τους έκταση δεν είναι σαν αυτές μεταξύ πρωτοξαδέρφων για το χωράφι του παππού τους· ότι αφού χρειάστηκαν δεκαετίες επί δεκαετιών για να χαραχθεί μια μικρή γραμμή στα χερσαία ελληνοτουρκικά σύνορα, μια αντίστοιχη συμφωνία για το κατά γενική ομολογία συνθετότερο ζήτημα του καθορισμού των θαλάσσιων ορίων αναγκαστικά δε θα είναι προϊόν εξαμήνων ή αποτέλεσμα διαπραγματευτικής αδιαλλαξίας· ότι οι συμφωνίες με αντικείμενό τους τις συνοριακές γραμμές όταν οριστικοποιούνται ισχύουν σε χρονικό βάθος δεκαετιών (ή και αιώνων).

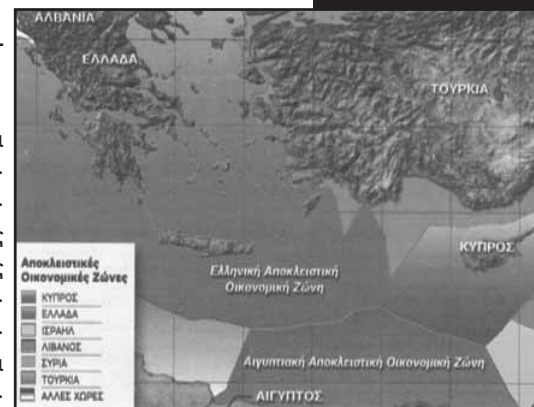
Οι προσεκτικοί αναγνώστες θα έχουν ήδη γεμίσει αμφιβολίες για το ρεαλιστικό "της επικείμενης ελληνοτουρκικής συμφωνίας για τη συνεκμετάλλευση του Αιγαίου" και αν πράγματι αμφιβάλλουν καλό θα είναι να ξέρουν ότι μαζί τους συμφωνεί και ένας άλλος αρμόδιος. Πρόκειται για τον γενικό διευθυντή του ΕΛΙΑΜΕΠ, ο οποίος σαν άλλη Πυθία συνεισφέρει την κρυπτική του εκδοχή στο δημόσιο διάλογο για την τύχη του Αιγαίου. Δώστε προσοχή:

"Πάγωμα των ελληνοτουρκικών διαφορών μέχρι να συμβεί κάτι που θα μεταμορφώσει το στρατηγικό πεδίο (διάλυση της Τουρκίας, όπως αρέσκονταν στο παρελθόν κάποιοι αναλυτές να προβλέπουν, κάλυψη της Ελλάδας από την ευρωπαϊκή αμυντική ομπρέλα κ.ά)"

Μην επιμείνετε ιδιαίτερα στην αποτυχημένη πρόβλεψη περί διάλυσης της Τουρκίας, αλλά εστιάστε στην ύπουλη συντομογραφία (κ.α.) που κατά την άποψη του κυρίου διευθυντή είναι σε θέση να "μεταμορφώσει το στρατηγικό πεδίο" προς όφελος της ελληνικής πλευράς. Έχουμε τη γνώμη ότι αυτό το "μέχρι να συμβεί κάτι", μολονότι δεν αποτελεί την πιο προβεβλημένη θέση για τον προσανατολισμό της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, στην ουσία του υποδεικνύει τον πυρήνα της λογικής της. Αυτή η λογική είναι που έχει ποτίσει τη διεθνή στρατηγική του ελληνικού κράτους από την ίδρυσή του μέχρι τις μέρες μας, αυτή η λογική είναι που εκφράζεται και στις τωρινές "διαπραγματεύσεις με την Τουρκία": maximum εκμετάλλευση της γεωπολιτικής θέσης, παζάρεμα των διεθνών συμμαχιών μέχρι την τελευταία στιγμή, προσκόλληση στο στρατόπεδο των ισχυρών κλπ κλπ.

Είναι μια στρατηγική που αν μη τι άλλο έχει αποδώσει καρπούς. Και μιλώντας ειδικά για την εποχή μας η διπλωματία της παρέλκυσης φαντάζει η πιο ρεαλιστική διαχείριση των ελληνοτουρκικών διαφορών για το Αιγαίο, δεδομένου ότι οι συμμαχίες του τουρκικού κράτους τη στιγμή αυτή βρίσκονται σε τροχιά πρωτοφανούς αλλαγής. Μένει μόνο ν' αποδειχτεί το κατά πόσο αυτή η αλλαγή θα είναι μόνιμη ή προσωρινή. Και μέχρι τότε αναμείνατε στο ακουστικό σας...

1. Ποια είναι τα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο, Καθημερινή, 31-12-2010
2. Στο ίδιο
3. Τέσσερα σενάρια για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, Καθημερινή, 05-01-2011



Το τόξο

Διάγραμμα με θέμα "τι πρέπει να νομίζουν οι Έλληνες ότι δικαιούται η χώρα" από την Ελευθεροτυπία 9/1/2011. Εν τω μεταξύ τα τουρκικά ΜΜΕ υποστηρίζουν ότι λαμβάνει χώρα μια προσπάθεια δημιουργίας "τόξου" γύρω από την Τουρκία. Πού διάολο το είδαν το "τόξο" δεν μπορούμε να καταλάβουμε...

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

(
μακροσκελε
ίσαπόψεις
εμικρούλε
φωτό
)